

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
ACADEMIC LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS OF PHU
PHRABAT NETWORK GROUP UNDER THE PRIMARY EDUCATION SERVICE
AREA UDONTHANI 4

กิตติกรณ์ จอมทรัพย์¹, อมรทิพย์ เจริญผล²

KITTIKON JOMTARUK¹, AMORNTHIP CHAREONPHON²

Received: December 2, 2022 Revised: December 12, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายภูพระบาท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 จำนวน 109 คน จากสถานศึกษาจำนวน 15 แห่ง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.983 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร รองลงมาได้แก่ ด้านการวัดประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร / Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

อีเมลผู้ติดต่อ: mickeydear_13@hotmail.com

ABSTRACT

This research aimed to study the school administrators' academic leadership level in the Phu Phrabat Network Group under the Primary Education Service Area Udonthani 4. The samples were from 109 teachers at 15 Udonthani Primary Education Service Area schools. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's Sample Size Table and simple random sampling. The research instruments were a set of five rating scales with a reliability of 0.983. The indices of item objective congruence were 0.67–1.00. The statistics were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results were as follows: The level of academic leadership of the school administrators in the Phu Phrabat Network Group under the Primary Education Service Area, Udonthani 4, toward the teachers' opinions as a whole, was high. Curriculum administration and management had the highest mean scores. After that came measuring, evaluating, managing teaching and learning, and creating learning resources. The lowest mean scores were education supervision.

Keywords: Academic leadership, School Administrator

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ในหมวดต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา บทบัญญัติดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างตามมา ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง กระบวนการและการเรียนการสอน ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญ คือ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่การดำเนินการยังไม่เป็นไปตามที่คาดหวังเพราะในทศวรรษแรกส่วนใหญ่จะเน้นปฏิรูปเฉพาะด้านโครงสร้าง ส่วนด้านคุณภาพการศึกษายังไม่บรรลุตามที่คาดหวัง จึงทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้นในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552–2561) ที่มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545, ออนไลน์)

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาประเทศต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ และกำลังคนที่จะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นฐานของการศึกษาในระดับสูงต่อไป พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เป็นแนวนโยบายการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไว้อย่างชัดเจนที่จำเป็นต้องใช้กระบวนการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ทำให้มีการปฏิรูปทางการศึกษาทั้งระบบ

ได้แก่การปฏิรูประบบการบริหารจัดการ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการประกันคุณภาพการศึกษา ในปัจจุบันมีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยให้องค์การหรือสถานศึกษาอยู่ได้อย่างมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้า และพัฒนาขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดเสียไม่ได้เลยคือ ผู้บริหารและบุคคลในองค์การ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 4)

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานถือว่ามีความสำคัญในการวางรากฐานทางการศึกษาของไทย เพราะเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาชั้นพื้นฐานให้กับคนไทยทั่วประเทศ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 กำหนดให้บุคคลต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัด ให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้หรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสภาวะความยากลำบากต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาทัดเทียมกับผู้อื่น (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอน 47 ก., 2550, หน้า 15)

การบริหารงานของสถานศึกษานั้น เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมการและติดต่อประสานให้เกิดความเข้าใจ ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความพร้อม เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและปฏิบัติงานอย่างจริงจัง อันจะส่งผลให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย ครุฑอรัญญา, 2553, หน้า 3) คุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับ โดยแยกงานออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 ของเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการบริหารงานประเภทต่าง ๆ (Smith, & et al., 1961, P.170; อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการในโรงเรียน โดยการกระตุ้น ส่งเสริม พัฒนาการจัดการศึกษา และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดผลดีต่อการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา (เป็ยพร บุญใบ, 2563, หน้า 58) ความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาโดยมีบทบาทครอบคลุมตามภารกิจ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การพัฒนาทางวิชาชีพครูเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน และการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอนของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนอันจะนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ (กัญญ์วรา เครือทองพาที, 2556, หน้า 3) ซึ่งบทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ (Effective school หน้า The Role of the Principial) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อความมีประสิทธิภาพเป็นเลิศของสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษา และเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นหนทางหนึ่งอันจะนำไปสู่การสร้างประสิทธิภาพความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการ

(Instructional leadership) โดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของงานวิชาการและเป็นงานหลักของสถานศึกษา ซึ่งต้องใช้ความเป็นผู้นำทางวิชาการแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ เพื่อชักนำ โน้มน้าวจูงใจหรือชี้แนะให้บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในเป้าหมายของภารกิจของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูป การศึกษาจำเป็นต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เน้นความสำคัญในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการบริหารการศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษาที่มี ภาวะผู้นำทางวิชาการจะทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินงานไปอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาสถานศึกษาโดยเฉพาะในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และโรงเรียน ถือได้ว่าเป็นองค์การหนึ่งในระบบสังคมมีบุคคลอยู่รวมกันอย่างมีจุดหมายและปฏิบัติงานร่วมกัน การบริหาร โรงเรียนจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์เป็นความพยายามของ ผู้บริหารที่จะจัดการหรือบริหารทรัพยากรในการ ดำเนินงาน อันได้แก่ คน เงิน การจัดการ และวัสดุ อุปกรณ์เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานใด ๆ ใน สถานศึกษามีเป้าหมายสูงสุด คือ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง มีความสามารถในการผสมผสาน และมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพได้ (บุญทิวา บุญยะประภัศร, 2553, หน้า 5) ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการมี ความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครูและนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียนแสดงออกถึงความมีประสิทธิผลในโรงเรียนด้วย ดังนั้นผู้บริหารควรใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในการ ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในองค์การร่วมมือกันในการดำเนินงานตามภารกิจที่กำหนดไว้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด (ไชยา กรมแสง, 2553, หน้า 7) จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์การ สามารถ รวมพลังของทุกคนให้เกิดความร่วมมือสร้างสรรค์สิ่งที่ดีต่อองค์การเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิก รวมถึงประสานความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทำให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การได้ (พัชรินทร์ พันธุ์โตดี, 2556, หน้า 3)

กลุ่มเครือข่ายภูพระบาทเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จากทั้งหมด 13 กลุ่มเครือข่าย สภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ห่างจากพื้นที่ชุมชน จากการที่กลุ่มเครือข่ายภูพระบาทตั้งอยู่ในพื้นที่นอกเขตอำเภอบ้านผือ ผู้บริหารส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยให้ ความสำคัญกับงานวิชาการในโรงเรียน เพราะสภาพแวดล้อมและตัวเด็กไม่ได้มาจากพื้นฐานครอบครัวที่มีความรู้ จึงไปเน้นงานในส่วนอื่นของโรงเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มภูพระบาทมี ค่าเฉลี่ยที่ต่ำ จากผลการทดสอบระดับชาติ O-NET หน้า 2564 ในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาทโรงเรียนที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด 43.97 ส่วนโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 26.46 และงานด้านวิชาการที่มีการแข่งขันใน ระดับกลุ่มเครือข่ายที่จะไปถึงในระดับเขตหรือภาคได้น้อยมากจากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน หน้า 2563 จำนวน 14 กลุ่มสาระ 107 รายการ กลุ่มเครือข่ายภูพระบาทเป็นตัวแทนกลุ่มไปแข่งขันในระดับเขตพื้นที่ การศึกษากับกลุ่มเครือข่ายอื่นทั้งหมด 13 เครือข่าย ผ่านเข้ารอบไปแข่งขันในระดับภาค 15 รายการ ไม่ สามารถสู้กับกลุ่มเครือข่ายบ้านผือ และกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ ได้ (กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4, 2563, หน้า 42)

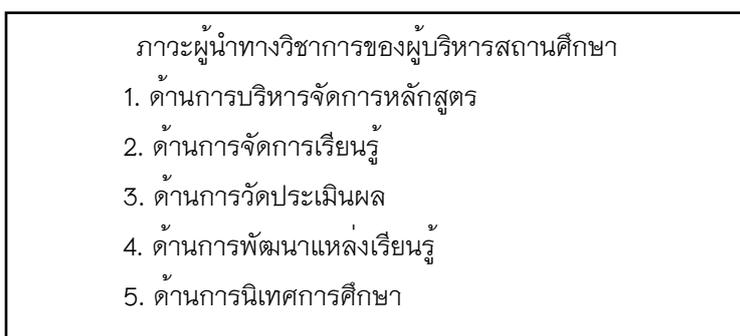
จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เพื่อจะได้นำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ได้มาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของนักวิชาการและนักการศึกษา กล่าวคือ สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า, กระทรวงศึกษาธิการ, ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, บุญพา พรหมณะ, สุรพงศ์ สุทธิศักดิ์, อัญชลี ธรรมะวิธิกุล, Hoy and Hoy, Hallinger & Murphy, Ubben & Hughes มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบาท ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2564 จำนวน 153 คน จากสถานศึกษาจำนวน 15 แห่ง ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2564 จำนวน 109 คน จากสถานศึกษาจำนวน 15 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้

ตารางของเครื่องใช้และมอร์แกน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วนจำนวนประชากรของแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีจำนวน 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ว่าอยู่ในระดับใด มีจำนวน 27 ข้อ

วิธีการรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ทำหนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชธานี ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย 2) นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ส่งโดยทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยแนบซองติดแสตมป์ จ่าหน้าซองและขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามคืน 3) ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยส่วนหนึ่งจัดส่งทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามทางไปรษณีย์จำนวน 53 ฉบับ ส่วนหนึ่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 56 ฉบับ 4) ผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืนพร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ได้จำนวน 109 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วดำเนินการบันทึก ข้อมูล วิเคราะห์ สรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการคำนวณร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 42-43) สำหรับสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item objective congruence) 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปแบบตารางและบรรยายประกอบ

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.95	0.10	มากที่สุด
2	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.92	0.15	มากที่สุด
3	ด้านการวัดประเมินผล	4.93	0.13	มากที่สุด
4	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.92	0.14	มากที่สุด
5	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.86	0.16	มากที่สุด
รวม		4.92	0.10	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.92, S.D. = 0.10) มีการกระจายตัวน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.95, S.D. = 0.10) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดประเมินผล (\bar{X} = 4.93, S.D. = 0.13) ด้านการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.92, S.D. = 0.15) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (\bar{X} = 4.92, S.D. = 0.14) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา (\bar{X} = 4.86, S.D. = 0.16)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการบริหารจัดการหลักสูตร รองลงมาได้แก่ ด้านการวัดประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งได้สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สถานศึกษามีหลักสูตรที่เป็นสากลได้มาตรฐาน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้ครูวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย อีกทั้งยังส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน และมีการนิเทศ กำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้เรียนมีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข ดังนั้น จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บุญพา พรหมณะ (2559, หน้า 144) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน

อย่างใกล้ชิด ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการประสานงาน การใช้หลักสูตร ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ตรงกับประเด็นย่อยของผู้วิจัย 2 ข้อ คือ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดประเมินผล 2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ตามประเภทของโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับ พิทธิรัตน์ บรรจงงาม (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น และผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการสอนของครูโดยจัดหาเอกสารหลักสูตรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเผด็จ มีชัย (2554, หน้า 97) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐม ปริบูรณ์งูร (2555, หน้า 110) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 103) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตามการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตร และผู้บริหารสถานศึกษาติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูโดยตรวจแผนการสอนหรือบันทึกการสอนของครู รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมด้าน

วิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกสถานที่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ มีชัย (2554, หน้า 97) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 104) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูจัดทำแผนการวัดประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ร่องลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และผู้บริหารสถานศึกษาควบคุม กำกับติดตามให้ครูปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูพัฒนาตนเองด้านการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำคำปรึกษาครูด้านการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านการวัดผลประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐม ปรีปนถ์นง (2555, หน้า 111) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 105) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการวัดประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ด้วยกันทั้งหมด 4 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เอื้อต่อการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามประเมินคุณภาพเกี่ยวกับการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 105) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ มีชัย (2554, หน้า 98) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความรู้คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาดูแลส่งเสริมนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนอย่างใกล้ชิด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การสอนระหว่างครูภายในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น และสอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุตา กิ่งการจร (2560, หน้า 151) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน และด้านการจัดให้มีสิ่งเสริมสภาพการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บาลกีส กาชา (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 105) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิตาม ความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และรายด้านด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาด้านการบริหารจัดการหลักสูตรโดยจัดอบรมครูในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอนให้กับครู
 - 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้โดยควรลดภาระงานอื่นของครู เน้นงานสอนของครูในห้องเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลโดยควรส่งครูไปอบรมด้านการวัดผลประเมินผล และผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำครูก่อนการวัดผลประเมินผลการเรียนเด็ก
 - 1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยส่งเสริมให้ครูพัฒนาและจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน
 - 1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาด้านการนิเทศการศึกษาโดยมีการจัดประชุมครูทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิธีการแก้ไข และส่งเสริมให้กำลังใจครูผู้สอน
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดหน่วยงานระดับอื่น
 - 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ บุญโพธิ์. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ*, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2555*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญ์วรา เกรียงพาที. (2556). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ไชยา กรมแสง. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกัน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- บุญทิวา บุญยะประภัศร. (2553). “ภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา.” ใน *ข้าราชการ*, 39 (5).
- บุญพา พรหมณะ. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปฐม ปรีปนังกูร. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ปิยพร บุญใบ. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. (2545). ฉบับที่ 3 (2553). [ออนไลน์]. สืบค้นวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก https://www.sesao30.go.th/aca_detail.php?id=8.

- พัชรินทร์ พันธุ์โตดี. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิทรัตน์ บรรจงงาม. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 (ตอนที่ 47 ก), หน้า 15.
- วันเพ็ญ มีชัย. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิชัย ครุฑอรัญญา. (2553). *ปัญหาการติดต่อสื่อสารในงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. (2564). *กลุ่มพัฒนาข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา*. อุดรธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4: บ้านฝื่อ.

